

Konfuciusz Krónika

Az ELTE Konfuciusz Intézet ingyenes magazinja
II. évfolyam 2008/1. szám

Beijing 2008

罗兰大学孔子学院通讯
2008年第一期
免费发行

Miért tanuljunk kínaiul?

A kínai a legtöbbször által anyanyelvként beszélt nyelv a világon. Az emberiség több mint egyötödének kínai az anyanyelve. A kínai az ENSZ hivatalos nyelveinek egyike.

Az elmúlt harminc év bámulatos, évi 10%-os gazdasági növekedésének köszönhetően Kína ma a világ egyik legfontosabb gazdasági, politikai, kulturális nagyhatalma. A kínai gazdaság a világon a negyedik legnagyobb, de néhány éven belül az USA mögött a második lesz, leghagyva Németországot és Japánt.

Kína megbecsült tagja a nemzetek közösségének. 2008-ban olimpiát, 2010-ben világgkiállítást rendez, s az élet szinte minden területén megkerülhetetlen.

A kínai cégek behálózják a világot, s a multinacionális vállalatok túlnyomó többsége jelen van Kínában. E cégek mindegyikének szüksége van kínaiul jól beszélő szakemberekre.

A magyar-kínai kapcsolatok az utóbbi években sosem látott gyorsasággal fejlődtek. Kína ma Magyarország legnagyobb ázsiai kereskedelmi partnere, hazánk pedig Kína legjelentősebb partnere Közép-Európában. Kulturális kapcsolataink is egyre szorosabbak, 2007-2008-ban például Magyarország „Magyar Évad Kínában” címmel változatos programsorozatot rendez Pekingben, Shanghaiban és Hongkongban.

A kínai nyelv egyre népszerűbb a világon: jelenleg 40 millióan tanulják idegen nyelvként, de ez a szám 2010-re becslések szerint 100 millióra fog növekedni.

A kínai a világ egyik legősibb civilizációja, mely hihetetlenül sokszínű, értékes kulturális kincsekkel gazdagította az emberiséget. A kínai nyelv megismerése nemcsak jó befektetés, hanem általa hozzáférhetünk e rendkívül gazdag kultúrához is.

A kínai nyelv még csak nem is olyan nehéz, ahogy azt sokan gondolják. Nyelvtana a világon az egyik legegyszerűbb (nincsenek toldalékok, nemek, számok, esetek), egyedül a zenei hangsúlyok és az írás jelenthetnek problémát. Ám azt a 3000 írásjegyet megtanulni, amelyet a mindennapi életben használnak, egyáltalán nem boszorkányság.

A kínai nyelv immár mindenki számára elérhető. A 2006-ban nyílt ELTE Konfuciusz Intézet rendszeresen indít különböző szintű kínai nyelvtanfolyamokat. Ugyanitt változatos kulturális programok is várják az érdeklődőket, s a modern Kína megismertetését is feladatunknak tekintjük. Nyelvtanfolyamainkat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett tanárok tartják, a legmodernebb tananyagokra építve, Budapest szívében. Tanfolyamainkra, programjainkra mindenkit szeretettel várunk!

ELTE Konfuciusz Intézet

Cím: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F. I. 16.

Telefon: (36)-(1)-411-65-97, (36)-(1)-411-65-00/5401

Nyitva: H–Cs: 8.30–13.00, 14.00–16.00,
P: 8.30–14.00

E-mail: info@konfuciuszintezet.hu

Fax: (36)-(1)-411-65-98

Honlap: www.konfuciuszintezet.hu

A könyvtár nyitva tartása: K: 9.00–12.00, Cs: 14.00–17.00

亲爱的读者！

2008年是中国年。世界上最重要的体育盛事奥林匹克运动会，将于8月8日8点8分8秒在北京开幕。引起我们关注的不仅是赛场上的运动员，更是东道主举办国——中国。中国人为办好奥运会，付出了很大努力，这同时表明：中国已经国际闻名。

我们匈牙利人也怀着极大的希望备战奥运会，同时我们坚信，日后我们的运动员将会受到热情款待。这不只是由于夺取奖牌的可能性将拉近我们和中国的距离，更由于从去年9月开始持续到今年春天，我们在这个东方的国度举办了匈牙利文化年，我们希望，通过一系列文化和经济活动向中国介绍我们的祖国。文化年的活动获得了巨大成功。4月底中国将成为第14届布达佩斯国际图书展的主宾国，值此机会大约50本与中国相关的书籍得以出版，这在匈牙利的图书出版史上是绝无仅有的。双方文化部长早已达成共识：在匈牙利也将举行中国文化季。

罗兰大学孔子学院将继续推广汉语教育，弘扬中国文化。在过去的半年里我们组织了很多活动，培训班也越来越受欢迎，除此之外我们有一些新的改变：我们的工作人员增加了，网页更新了，罗兰大学孔子学院在线百科也启动了，即Ekipedia，另外孔子学院成立了现代中国研究中心。去年我们获得了汉办的“优秀孔子学院”称号，这是对我们工作的极大肯定和鼓励，全球约200所孔子学院仅有20所获此殊荣。

罗兰大学孔子学院通讯也将发生一些变化。内容更加丰富了，页数大约是第一期的2倍：第一期主要介绍孔子学院，从现在开始通讯大部分内容将介绍与中国文化、历史、景观有关的文章。我们希望更新的通讯能赢得每个读者的喜爱。祝你们从中有所收获！

主编：绍莱特 博士

KEDVES OLVASÓ!

2008 Kína éve lesz. Augusztus 8-án, 8 óra 8 perc 8 másodperckor megkezdődik Pekingben a világ legjelentősebb sporteseménye, s az olimpia kapcsán nemcsak a sportolókra fogunk figyelni, hanem a vendéglátó országra is. A pekingi olimpia, amelyre a kínaiak hatalmas erőfeszítésekkel készülnek, jelzi: Kína immár a nemzetközi közösség elismert tagja.

Mi, magyarok jó reményekkel készülhetünk az olimpiára, s biztosak lehetünk benne, hogy a házigazdák nagy szeretettel fogadják majd sportolóinkat. De nem csak éremesélyeseink miatt kerül közelebb hozzánk Kína. A távoli országban tavaly szeptemberben kezdődött, s még idén tavasszal is tart a magyar évad, amelynek keretében kulturális és gazdasági programok sorozatával igyekszünk megismertetni hazánkat, az eddigi visszhang alapján meglehetősen nagy sikerrel. Április végén Kína lesz a díszvendége a XV. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválnak, erre az alkalomra mintegy ötven Kínával kapcsolatos könyv jelenik meg, ami egyedülálló a magyar könyvkiadás történetében. Kulturális minisztereink pedig megállapodtak abban, hogy hamarosan Magyarországon fognak kínai évadot rendezni.

Az ELTE Konfuciusz Intézet tovább folytatja kulturális és oktatási tevékenységét.

A mögöttünk hagyott fél évben is számos programot szerveztünk, tanfolyamaink egyre népszerűbbek, emellett jelentős változások zajlottak le az intézet életében. Munkatársaink száma bővült, megújult a honlapunk, elindult internetes Kína-lexikonunk, az Ekipedia, s az intézeten belül megalakult a Modern Kínai-kutatási Központ. Tevékenységünk elismerését jelzi, hogy a Kínai Nyelvtanítási Tanácstól megkaptuk a „Kiváló Konfuciusz Intézet” címet, amelyet a világ több mint kétszáz hasonló intézete közül csak húsz viselhet.

A Konfuciusz Krónika is jelentősen átalakul. Az első számnál csaknem kétszer nagyobb terjedelemben jelenünk meg, s a tartalom is bővül: míg az első szám elsősorban az ELTE Konfuciusz Intézetet igyekezett bemutatni, mostantól a Krónika nagyobb részét a kínai kultúrával, történelemmel, látnivalókkal kapcsolatos cikkek teszik ki. Reméljük, megújult magazinunk minden olvasónk tetszését megnyeri. Jó szórakozást kívánunk hozzá!

Dr. Salát Gergely
főszerkesztő

Konfuciusz Krónika
Az ELTE Konfuciusz Intézet magazinja
2008. II. évf. 1. szám
Megjelenik évente kétszer
Főszerkesztő: Dr. Salát Gergely
Képszerkesztő: Szabó György
Tördelőszerkesztő: Bukovics Zoltán
Fotók: Éttető Éva, Paraszky György
Szabó György
Kínai fordítás: Guo Xiaojing
Felelős kiadó: Dr. Hamar Imre
Cím: 1088 Bp., Múzeum krt. 4/F I. 16.
Tel.: (36)-(1)-411-65-97
Fax: (36)-(1)-411-65-98
www.konfuciuszintezet.hu
media@konfuciuszintezet.hu

Az ELTE Konfuciusz Intézet elmúlt fél éve

罗兰大学孔子学院过去半年工作简报

Az ELTE Konfuciusz Intézet (EKI) az elmúlt fél évben is aktív szerepet vállalt a kínai nyelv és kultúra magyarországi megismertetésében. Emellett a Kínában zajló magyar évad szervezésében is részt vett, hozzájárulva a magyar-kínai kulturális kapcsolatok fejlődéséhez.

罗兰大学孔子学院在过去的半年里，为汉语和中国文化在匈牙利的推广和普及起到了积极作用。参与了中国文化年的组织工作，推动了中匈文化的发展。

Az EKI munkatársai a tavaly szeptemberben indult magyar évad előkészítésében – az Oktatási és Kulturális Minisztérium hivatalos együttműködő partnereként – nyelvi-kulturális szakértelmükkel vettek részt, emellett ők szervezték a kulturális évad két pekingi eseményét.

2007. október 18-án, majd később több alkalommal a Huawei és a Vodafone közös rendezvényén az EKI munkatársai teakészítési bemutatót és teakóstolót tartottak. Október 27-én zajlott le az idei magyarországi HSK (Kínai Szintfelmérő Vizsga), melyet ez évben először az EKI szervezett. November 5-én az EKI-ben került megrendezésre a Modern kínai elbeszélők – Tanulmányok és fordítások Galla Endre 80. születésnapjára című kötet bemutatója.

Az EKI szervezte a pekingi Kínai Nemzeti Könyvtárban november 15-én megnyílt Szavak hídján át... című kiállítást, mely első

alkalommal mutatta be együtt a kínai témával foglalkozó magyar nyelvű, illetve a magyar témával foglalkozó kínai nyelvű könyveket, elsősorban a műfordításokat.

November 16-án szintén a kínai fővárosban, a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetemen rendezték meg a kínai és magyar fordítók konferenciáját, amelyen a kínai irodalmat magyarra, illet-

Az EKI pavilonja az Országos Népi Gyűlés épületében
人民大会堂的罗兰大学孔子学院展台

罗兰大学孔子学院成为匈牙利教育和文化部官方合作伙伴，以其专业的文化水准参与了从去年9月开始的匈牙利文化年的前期准备工作，承担了文化年2个项目的组织工作：举办书展和中匈翻译国际研讨会。承担了该文化年的口译、笔译工作。

2007年10月18日，为华为公司和沃达丰公司（Vodafone Hungary）联合举行的新闻发布会上献上了一场精湛的茶艺表演。其后，类似的茶艺也多次在华为公司举办的活动中表演过。

2007年10月27日，匈牙利罗兰大学孔子学院举行了2007年HSK考试，即汉语水平考试。71人参加了此次考试。

2007年11月5日孔子学院举行了《现代中国小说——研究与翻译：纪念汉学家高恩德先生诞辰80周年》一书的首发仪式。

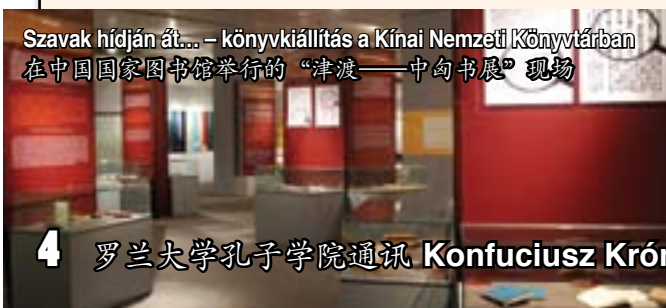
2007年11月15日，作为匈牙利文化年系列活动之一的“津渡——中匈书展”在北京中国国家图书馆拉开帷幕，此次书展由罗兰大学孔子学院组织。这是两国间首次举办此类书展。书展上展出了用汉语出版的匈牙利题材的书籍以及用匈语出版的中国书籍。

2007年11月16日由罗兰大学孔子学院组织的中匈翻译国际研讨会在北京外国语大学举行。这是中匈之间的首次翻译研讨会，与会学者充分交换了学术观点和各自研究的最新成果。

11月21日来自美国威滕堡大学的Howard Y.E. Choy教授在孔子学院图书馆做了一场当代文学的专题讲座，为大家解读了当代中国文学中的文化“寻根”意识。

2007年11月24日，“非常规教授语种世界语言大会”在布达佩斯召开。在会议上罗兰大学孔子学院教师辛薇（Szojka Éva Szilvia）发言，她向与会者介绍了孔子学院的情况，并就汉语教学中存在的一些问题做了探讨。

Szavak hídján át... – könyvkiállítás a Kínai Nemzeti Könyvtárban
在中国国家图书馆举行的“津渡——中匈书展”现场

Hiller István oktatási és kulturális miniszter partnereivel együtt megnyitja a könyvkiállítást
教育文化部部长希莱尔·依什特万等为匈书展剪彩

2007年12月7日罗兰大学孔子学院第一次理事会在北京外国语大学召开。会上中匈理事会成员介绍了过去一年来所做的工作以及未来一年的工作计划。

2007年12月11日至12日全球孔子学院会议在北京召开，世界各地的孔子学院院长参加了此次会议。12月11日孔子学院成果展在人民大会堂拉开帷幕。罗兰大学孔子学院展台获得了极大的关注，国务委员陈至立、教育部长周济、汉办主任许琳亲临展台，对孔子学院的设计赞誉有加。

罗兰大学孔子学院从全球200余所孔子学院中脱颖而出当选20所全球优秀孔子学院之一。孔子学院院长郝清新接受了中央电视台的采访。罗兰大学校长胡岱茨·费伦茨当选孔子学院总部外方理事。在接下来举行的全球孔子学院院长论坛上，副院长郭晓晶代表罗兰大学孔子学院在数百名中外方院长面前做了题为《中匈合作创建孔子学院的经验和体会》的发言。

ve a magyar irodalmat kínaira átültető műfordítók, szakemberek cserélték ki tapasztalataikat. November 21-én a Wittenberg University (Ohio, USA) professzora, Howard Y. F. Choy tartott előadást az EKI-ben az ún. „gyökérkeresők” kortárs kínai irodalmi irányzatáról. November 24-én tartották Budapesten a „Kevésbé gyakran oktatott idegen nyelvek Világ-Nyelv konferenciája” című rendezvényt, amelyen az EKI is bemutatkozott, munkatársunk az intézetről és a kínai nyelv oktatásának problémáiról tartott előadást.

December 7-én Pekingben ült össze első alkalommal az EKI igazgatótanácsa, amely megvitatta és elfogadta az EKI

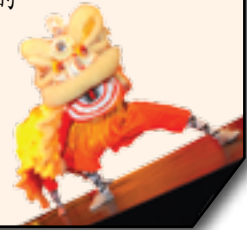
2008年2月14日，孔子学院与刚成立不久的罗兰大学东方研究所联合举办了一场庆祝春节的联谊会。

2008年2月22日，罗兰大学孔子学院在大学法学院礼堂成功举行了2008年春节晚会，300余人齐聚一堂，由中国陕西省杂技团带来的专业杂技表演将晚会推向了最高潮。

罗兰大学孔子学院现代中国研究中心从2008年上半年开始举办现代中国研究系列讲座，专家将就现代中国经济、政治和文化等各种问题演讲，讲座在每月的最后一个星期二在孔子学院举行。

第一场讲座于2008年2月27日由匈中经济关系政府特派员的顾问——匈牙利科学院世界经济研究所研究员Szunomár Ágnes主讲。讲座的题目是《中国与欧盟——中国与匈牙利之间的战略与成就》。

第二场讲座由经济学家Bánhidi Ferenc主讲，他是国家通讯机构委员会成员，讲座题为《中国经济——长期的成功历史》，他分析了中国改革开放期间所取得的成果。

Kínai Szintfelmérő Vizsga (HSK)
HSK汉语水平考试

elmúlt évi tevékenységét, illetve a következő évre vonatkozó terveket. December 11–12-én tartották Pekingben a Konfuciusz Intézetek II. Konferenciáját, ez alkalommal a világ különböző tájain működő intézetek egy kiállításon

mutathatták be tevékenységüket az Országos Népi Gyűlés – a kínai parlament – épületében.

Cserépedényzsonglőr – holdújévi gálaműsor
杂技表演《坛鼓》

教学方面, 2007年9月开始, 开设了多个不同层次的汉语教学培训班, 分为平时班和周末班; 为罗兰大学非汉语专业的学生开设了2个学期的免费汉语课程; 2007年9月开始孔子学院在罗兰大学附属中学开设作为第二外语的汉语课程。除此之外孔子学院继续为华为公司的匈牙利员工提供汉语培训, 应当地华人的要求开设了匈牙利语培训班。

Előadás a kortárs kínai irodalomról
当代中国文学讲座

A Kínai Nyelvoktatási Tanács-tól az EKI megkapta a „Kiváló Konfuciusz Intézet” címet, ebben a megtisztelésben a több mint kétszáz intézet közül csak húsz részesült. Dr. Hudecz Ferencet, az EKI igazgatótanácsának elnökét – a néhány európai tag egyikeként – beválasztották a Konfuciusz Intézeteket felügyelő hivatalos testületbe, Guo Xiaojing, az EKI igazgatóhelyettese pedig egyike volt az öt felkért előadónak, aki a konferencián előadást tartott intézete tapasztalatairól.

2008. február 14-én az EKI és az ELTE nemrég megalakult Távolkeleti Intézete zenés-táncos-kulturális estet szervezett a keleti nyelveket tanuló hallgatóknak. Immár hagyományosnak számító hivatalos holdújévi gálaműsorát az EKI 2008. február 22-én tartotta az ELTE dísztermében.

Az est fénypontja a Kínai Nemzeti Cirkusz akrobatáinak fellépése volt.

Az EKI Modern Kína-kutatási Központja 2008 első félévében előadás-sorozatot indított, amelynek keretében a mai kínai gazdaság, politika és kultúra különböző kérdésköreiről beszélnek meghívott szakértők. Az első előadást február 27-én Szunomár Ágnes, a magyar-kínai gazdasági kapcsolatokat koordináló miniszterelnöki megbízott tanácsadója tartotta a magyar-kínai, EU-Kína kapcsolatokról, a második vendég Bánhidi Ferenc közgazdász volt, aki a reform és nyitás korszakának gazdasági eredményeit elemezte.

2007 szeptemberétől kezdődtek az EKI kínai nyelvtanfolyamai, s különböző szintű csoportok folyamatosan indulnak az új évben is. Az EKI az ELTE diákjai számára két féléves ingyenes

Chen Zhili, az Államtanács tagja, Zhou Ji oktatási miniszter és Xu Lin, a Kínai Nyelvoktatási Tanács vezetője az EKI pavilonjánál
国务委员陈至立、教育部部长周济、汉办主任许琳等参观孔子学院展台

Előadás a kínai gazdaságról
《中国经济——长期的成功历史》讲座

Oroszlántánc – holdújévi gálaműsor
2008年春节晚会

gyar munkatársainak kínaira tanítását, továbbá magyar nyelvtanfolyamokat is indítunk hazánkban élő kínaiaknak.

Márelérhető az EKI honlapjáról – vagy közvetlenül a wiki.konfuciuszintezet.hu címről – az Ekipedia, a kínai kultúra, történelem, gondolkodás folyamatosan bővülő on-line lexikonja. Az EKI-n belül megalakult a Modern Kína-kutatási Központ, amely arra törekszik, hogy a mai Kínával kapcsolatos kutatások számára háttérrel és kapcsolatteremtési lehetőséget biztosítson. 2008 első felében az EKI filmklubot indított, amelynek keretében – angolul feliratozott – kínai filmeket tekinthetnek meg a filmbarátok.

Programjainkról és aktuális híreinkről az érdeklődők az intézet honlapján tájékozódhatnak:

www.konfuciuszintezet.hu

从罗兰大学孔子学院的网站上或者直接从wiki.konfuciuszintezet.hu网页上可以浏览罗兰大学孔子学院百科Ekipedia, 即介绍中国文化、历史、思想的在线百科全书。罗兰大学孔子学院百科将不断更新和扩充, 远期的目标是在几年内建成独一无二的与中国知识相关的词语数据库基地。

罗兰大学孔子学院现代中国研究中心已经成立, 它的目标是为现代中国研究提供相关背景知识, 为双方学术关系的建立提供可能性。

2008年上半年, 罗兰大学孔子学院电影俱乐部将对对中国电影感兴趣的朋友免费放映英文字幕的中国影片。

详细的活动和新闻敬请登陆罗兰大学孔子学院网站 www.konfuciuszintezet.hu。

nyelvórákat is meghirdet, emellett 2007 szeptemberétől az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskolájában a gimnazistáknak is tanítunk kínait, második idegen nyelvként. Emellett folytatjuk a Huawei vállalat ma-

Az ELTE „Pro Musica” kórusa – holdújévi gálaműsor
罗兰大学合唱团的春节文艺表演

„Ni hao ma?”

„Ez nekem kínai” – mondjuk, ha nagyon nem értünk valamit. Ám ahogy egyre többen beszélnek ezt az első látásra-hallásra igen egzotikusnak tűnő nyelvet, e szólásunk lassan kimegy a divatból.

A kínai nem könnyű nyelv, de nem is olyan nehéz, ahogyan azt sokan gondolják. Az biztos ugyan, hogy kitartás és szorgalom nélkül nem sok esélyünk van az elsajátítására, de valójában nem ördögösség jól megtanulni.

Magyar anyanyelvűek számára a kínaiiban – pontosabban annak hivatalos változatában, a mandarinban – nincsenek nehezen kiejthető hangok. A beszédben az igazi problémát a zenei hangsúlyok jelentik: a kínaiiban minden szótagonál meg van határozva, hogy milyen dallammal kell kiejteni. Ha ugyanazt a szótagot más hangsúllyal ejtjük, egészen más jelent. A mandarinban összesen négy különböző hangsúly létezik, s hogy egy adott szót melyikkel kell kiejteni, azt bizony meg kell tanulni.

A kiejtés nehézségeiért a nyelvtan egyszerűsége kárpótol – ebből a szempontból a kínai a világ egyik legkönnyebb nyelve. Nincs benne ragozás, nincsenek nemek, számok, esetek, igeidők: a beszédben és az írásban az egyes szavakat szótári alakjukban (nincs is más alakjuk) rakjuk egymás mellé, s hogy mi az így képzett mondat jelentése, az leginkább a szórenden múlik. Tehát azt, hogy „megyek a boltba”, kínaiul így mondjuk: „én megy bolt”.

Természetesen az igazán kemény diót a kínai írás jelenti: mint köz-

ismert, a kínaiak minden szótagot más-más írásjeggyel írnak le. A legnagyobb szótárak mintegy ötvenezer írásjegyet tartalmaznak, de ez ne ijesszen el senkit: ennyi jelet még a legműveltebb professzorok sem ismernek. A gyakorlati életben nagyjából 3000 írásjegyet használnak, ennyit tud egy műveltebb kínai.

Fontos tudni, hogy a kínai írásjegyek nem véletlenszerű krikzkrakszok, valamennyi írásjegy ugyanabból a néhány száz elemből áll, s ezek kombinációiból jönnek létre az egyes jelek. Az írásjegyek összetétele szigorú logikán alapul. Például a „víz” jelentésű írásjegyelem (ún. fogalomkulcs) csaknem minden olyan írásjegyben megtalálható, amelynek jelentése vízzel kapcsolatos („folyó”,

„nedves”, „úszik”), s hasonló a helyzet a többi fogalomkulcs („fa”, „tűz”, „beszéd”, „megy” stb.) esetében is.

A kínai elsajátítása tehát több időt igényel, mint egy nyugati nyelv, de nem reménytelen feladat belevágni. S aki ráérez az ízére, megtapasztalja szépségét és gazdagságát, nem fog sajnálkozni a ráfordított idő és energia miatt.

Salát Gergely

你好吗?

“这对我来说是汉语”——如果我们对于什么事情不十分了解时我们经常这样说。然而伴随越来越多的人开始讲这个第一次看起来和听起来非常具有异国情调的语言，这个俗语可能正在逐渐消失。

汉语不是一门容易的语言，但是也不像很多人想象得那么艰深。肯定的一点是如果缺乏恒心和努力是很难掌握的，但是事实上也不是只有魔鬼才能学会。

对于母语为匈牙利语的人来说，在汉语中——确切地说，在中国的官方语言普通话中——没有非常难发的音。在口语中真正的困难是音调：汉语中每个音节都有音调。如果同一音节发了不同的音调，意思也大相径庭。在普通话中一共有4个音节，每个词的音节要发第几声，一定要准确掌握。

语法的简单弥补了发音的难度——从语法角度看汉语是世界上最容易的语言之一。没有变位，没有性别差别，没有数的变化，没有格和动词时态：在口语和书写中把某些词相互罗列，形成的句子意思如何，取决于词序。比如：“我去商店”，在汉语中直接说这几个词“我+去+商店”。

当然汉字是真正坚硬的核桃：众所周知，汉语中每个字都有不同的形状。最大的词典大约包含5万个字，但是不要被这个数字吓倒：这么多字连最博学的教授都不能全认识。现实生活中大约有3000常用字，每一个受过教育的中国人都能认识。

重要的一点，汉字虽然难以区分，但是所有汉字都是由一个或若干个部件构成的，而这些部件总共只有几百个。汉字的组合具有严格的逻辑性。比如“水”（同时也是部首）几乎在每一个与水有关的字里面都能看到（比如：河，潮湿，游泳），很多其他的部首也存在与此类似的情况（比如：树，火，语言，走等等）。

与西方语言比较而言，掌握汉语需要很多时间，但也不是毫无希望的任务。如果你能感受到它的乐趣，体验到汉字的美妙与丰富，你就不会为所花费的时间和精力而感到遗憾。

绍莱特

„Én kínai van”

„Te beszélsz kínaiul?” – kérdezik tőlem sokszor megrökönyödve az újdonsült ismerősök. „Valamit pöntyögök” – válaszolom gyakran szerényen. És már következik is az örök második kérdés: „És miért pont kínaiul kezdted el tanulni?”

Miért is? Már nem is emlékszem pontosan. Talán mert gyönyörű a hangzása, és minden percben úgy érzem, mintha egy rejtvény kellős közepébe csöppentem volna. De hogy mi okozza a legnagyobb örömet? Az, hogy a világ másik feléről jött ember arca egy pillanat alatt felderül, amint meghallja a *ni haó*mat. Rögtön a barátjának nevez, és engedi, hogy megismerjem. Boldogan meséli el életének minden egyes részletét, mesél a családjáról, a hazájáról, azokról a dolgokról, amelyek feltétel nélkül szeret.

Februártól tíz új ember élete szövődött össze az enyémmel. Tíz olyan emberé, akik elhagyták a hazájukat, hogy szerencsét próbáljanak egy számukra teljesen ismeretlen országban. Tíz olyan emberé, akik eldöntötték, hogy ha törik, ha szakad, ők bizony megtanulnak magyarul. Van közöttük igazi bonviván, udvarias családapa, visszahúzódo fiatal, cserfes diáklány, és persze nem lenne teljes a kép, ha egy tisztas családanya képében nem képviseltetné magát egy kínai

gyorsétterem is. Ők így tízen egy igazi kis Kínát alkotnak hétről-hétre az EKI-ben egy-egy másfél órára.

És, hogy mi a legtiszteletreméltóbb bennük? Az akaratuk és a kitartásuk. Ők tanulni akarnak, mindezt pedig mérhetetlen kiegyensúlyozottsággal és jókedvvel teszik. Mert hiába az a fránya ragozás, azért mégiscsak szép ez a magyar nyelv! Mert bizony jó érzés egy másik nép nyelvén megszólalni, a gondolatainkat megfogalmazni! Ők pedig attól kezdve, hogy először intenek felém boldogan *sziázva*, többé már nem ugyanazok az emberek, akik korábban voltak. Még mindig kínaiak ugyan, de már a szívükbe sikerült belecsempésznünk Magyarország egy szeletkéjét is.

Mi is jelenthetne nagyobb elismerést az intézetünknek?

Szentmártoni Livia

“我中国人是”

“你会说汉语吗？”——与我初相识的朋友多次这样惊讶地问我。“我呀呀学语几句”——我经常这样谦虚地回答。然后第二个问题永远是“那为什么恰恰是汉语呢？”

到底为什么呢，我已经记得不是很清楚了。也许是她美妙的发音，每分钟我都感觉到，似乎我不经意间进入一个谜语之中。但是什么给我带来最大的快乐？也许…当一听到“你好”两个字，从世界另一个方向来的人的脸孔一瞬间明朗起来，立刻以朋友相称，并向我敞开心扉，幸福地讲述他们的人生片段，讲述他们的家庭、祖国，讲述那些他们无条件喜爱的事情。

从2月份起10名新的学生的人生开始和我联系起来。他们离开了自己的祖国，到一个完全陌生的国家来碰运气；他们决定无论如何要学会汉语；他们中有真正魅力四射的帅哥、彬彬有礼的父亲、谨慎内向的年轻人、叽叽喳喳的女学生，当然缺乏一个代表快餐店的德高望重的母亲就不能构成一幅完整的画面。在罗兰大学孔子学院每周的一个半小时的课堂上这10个人构成了真正的小中国。

那么他们最值得尊重的是什么？他们的意志和毅力。他们想学习，并且用不可估量的平和心态和极高兴致来完成。尽管动词变位变化多端，但是汉语还是美不可言。对于他们来说，用其他人民的语言讲话，甚至用他们的想法来创造句子，那种感觉真是太神奇了。他们开始幸福地用“szia”与我打招呼，这时他们已经不是最初我们所认识的那些人了，匈牙利的一部分已经被我们偷偷地植入了中国人的内心。

那么对我们罗兰大学孔子学院最大的认同是什么呢？

辛莉薇

Holdújév és újévi képek Kínában

A hagyományos kínai ünnepekör legnagyobb ünnepe a holdújév, más néven tavaszünnep.

A hagyományos naptár szerint a téli napforduló utáni második újholdkor beköszöntő ünnepet az országban mindenhol megülték, régebben hosszas előkészületek után: előtte rendezni kellett az adósságokat, lezárni a vitás ügyeket, mindent kitisztítani és kitararítani. A falakra, ajtófélfákra pedig díszes képek kerültek.

Akinek éltek a szülei, ilyenkor, ha tehetne, hazautazott a távolból (ez ma is szokás, mint nálunk karácsonykor). Az ünnep előtt a házakat földíszítették, és elkészítették az ünnepi ételeket az egész év leggazdagabb étkezésére – módos családokban valóságos lakomára készültek, szegény családoknál pedig ez volt az év egyetlen alkalmá, amikor húst is ettek.

Két hét ünneplés

Az ajtókra a démonokat távol tartó jeleket és/vagy képeket festettek vagy erősítettek. A tizenkettedik hónap utolsó napjaiban – a konyhában

függő képének elégetésével – útba indították vörös lován a Házitűzhely istenét (*Caowang*) a mennybe, a Jáde Császárhoz (*Yuhuang*), hogy tegyen jelentést a család viselt dolgairól. Óév éjszakáján kioltották a tüzeiket, bezártak ajtót, ablakot, befedték a kutakat, és éktelen lármával, petárdadurrogatással igyekeztek távol tartani az elszabaduló démonokat, ártó hatásokat. Reggel azután új tüzet gyújtottak, új képet tettek a konyhába, áldoztak az ősöknek, a család fiatalabb tagjai köszöntötték az idősebbeket – a gyerekek apró ajándékot is kaphattak –, lakomáztak, pihentek. A következő napokban a rokonok meglátogatták egymást, elmentek különféle szentélyekbe, a szentélyek körül pedig élvezték a színi előadásokat, a vásári sokadalmat. Régen ez volt az év egyetlen, de több napig tartó munkaszünete. Az ünnepi időszak az első teleholdkor, a lampionünnepel zárult: ilyenkor többé-kevésbé díszes papírlámpásokat készítettek, megcsodálták egymás alkotásait, és az égő lámpásokkal este körbejárták a falut. Ezután már a szorgalmas és szakadatlan munka ideje következett: megkezdődtek a földművelő munkák.

Kapuőrző istenségek képe és páros felirat kétszárnyú ajtón (hagyományos színpadi generálisokként jelennek meg, de a Gazdagság istenének jelképeit is viselik). Nantong, 2005.

A démonok elijesztése

A démonok távoltartására kezdetben késsel vagy földfestésekkel vették, mázolták az ajtókra az óvó jelképeket és képeket, az arisztokraták valószínűleg festményeket vettek elő – erről nem sokat tudunk. Ilyen célra talán már a 11–13. század óta, de a 15–16. századtól kezdve biztosan egyre nagyobb tömegben készültek fametszetes formában egyszínű, később színes lapok, a kapuőrző istenek (*menshen*) képeivel. Ezeket ki lehetett ragasztani. Ma már alig látni ilyet, de a szokás máig nem tűnt el egészen; húsz-harminc évvel ezelőtt még – mivel a kapukra kiragasztott képeket nem volt szokás eltávolítani – ősszel, falusi házak kapuin még sokfelé láttam magam is újévi képek esőverte, szélfúttá maradványait.

Belső ajtókra és a házak díszítésére a kapuőrzők képei mellett más ábrázolások is készültek. Különféle istenségeket, jelképek segítségével számtalan jókívánságot (sokszor szójáték formájában), mitikus és irodalmi alakokat jelenítettek meg, továbbá színdarabok részleteit számtalan változatban, meséket és mellettük a hétköznapi ünnepivé emelt világot.

Az újévi képek világa

Mindezeknek a képeknek *újévi kép* (*nianhua*) az összefoglaló elnevezése.

Jólétet, gazdagságot és egy egészséges gyermeket kíván egy családnak ez a mai újévi kép.

A piros lampionok az ünnep elengedhetetlen díszei.

Használatukat évenként megújítható, tömeges formában, viszonylag olcsón a fametszet-technika elterjedése tette lehetővé. Ezzel az eljárással Kínában már a kilencedik század óta – hatszáz évvel Gutenberg előtt – nyomtattak könyvet, és az országban számos helyen alakult ki olyan könyves központ, ahol újévi képeket is készítettek, legalább is a 16–17. század óta.

A városokban nemzedékről nemzedékre öröklődő műhelyekben hagyományos technikával készültek a képek: vékony papírra nyomtatták őket egy-egy, rendszerint körtefába metszett dúccal (nyomtató táblával). Később a színes képekhez több (színenként egy-egy) dúcot alkalmaztak,

Gazdagságot kíván a hagyományos nemesfémöntvény formájú függő dísz, boldogságot, szerencsét a fu írásjegyet az oldalán.

és olyan műhelyek is voltak, ahol a kész metszeteket egyenként, kézzel tovább színezték.

A témák változatossága, gazdagsága mellett így igen változatos lett a képek kompozíciója, színvilága és stílusa is, a közös hagyományon belül vidékenként más és más. A legnagyobb és legnagyobb hatású központ a Tianjin közelében fekvő Yangliuqing (ma már Tianjin városrésze) volt, ennek két legnevezetesebb műhelye már a 17. század óta ismert, s ott a 19. század második felére a családok többsége újévi képek készítéséből élt. Az ő képek színvilága derűs, világos, a színes dúcnyomást gyakran egészíti ki kézi festés, stílusuk kapcsolódik a magas művészet hagyományaihoz is. A 20. század végére a helyi jellegzetességek elhalványultak, illetve összekeveredtek, ránézésre ma már aligha lehet megmondani, melyik kép hol készült.

Egy-egy régi újévi képet ma egyszerre látunk egyedi műalkotásnak és sokszorosított, alkalmazott grafikának, amely együtt jeleníti meg a magas művészet és a népművészet jellegzetességeit, a szépirodalmi hagyományt és a folklór elemeit.

Megismerhetjük belőlük a régi kínai világot a mindennapi élettől a hiedelmekig, az ünnepi szokásoktól az emberek vágyaiig, az értékrendtől az ízlésig, sőt az egykorú valóság változásaiig. Bár a régebbi újévi képek meglehetősen ritkák,

a megmaradt lapok ma már múzeumok megbecsült darabjai, és a művelődéstörténet kutatói számára értékes források mind Kínában, mind külföldön.

Dr. Ferenczy Mária

Kapuőrző istenségpár egyike, egyszárnyú ajtón, kezében a napkorong. Nantong, 2005.

A kínai tea története

Kínában a teaivás igazi művészet, elválaszthatatlan része a kínai emberek mindennapjainak.

De hogyan is alakult ki, és hogyan fejlődött az idők során ez a hagyomány?

A tea felfedezéséről biztos információ nem áll rendelkezésünkre, azonban több monda is kapcsolódik hozzá. Az egyik alaptörténet egészen a Kr. e. 3. évezredre nyúlik vissza. A monda szerint, amikor Shennong császárnak, az „Isteni Földművesnek” ivóvizet forraltak, tealevelek hullottak a vízbe. Az így létrejött főzetet a császár megkóstolta, és nagyon ízletesnek találta.

Egy másik legenda szerint az indiai Bódhidharma buddhista szerzetes, aki Kr. u. 500 körül érkezett Kínába, egy hosszú meditáció közben elaludt. Amikor felébredt, fogadalma megszegése miatt bűnhődésként levágta szempilláit, és a földre dobta őket. A földre vetett szempillákból, az ég jutalmaként sarjadt ki az első teacserje. Innen ered a buddhista szerzetesek szokása, hogy éjjeli imádkozásaik során teát isznak a rájuk törő álmok elűzésére.

Orvosságból élvezeti cikk

A teaivás szokása idővel a kolostorok falain kívül is elterjedt. Az első írásos források a Han-dinasztia idejéből (Kr. e. 206–Kr. u. 220) származnak. Ebben az időszakban a tea gyógyító hatását, orvosi alkalmazását emelték ki. A teáról azt tartották, hogy meghosszabbítja az életet, kigyógyítja az embert a fejfájásból, a veseköves megbetegedésekből, emellett a gyomorrontásra is jótékony hatással van. Idővel már élvezeti cikként, az íze és frissítő hatása miatt is fogyasztották az előkelő körökben. A teaivás szokása bekerült az udvari etikettbe, és alapkövetelmény lett, hogy az előkelő családok értsenek a tea elkészítéséhez és

felszolgálásához. Az 5. századra a tea ára jelentősen csökkent, így a teaivás a szegényebb nép körében is elterjedhetett, a vendéglátás, a társas érintkezés fontos kelléke lett. A 6.

században a tea már nemcsak Kínában volt népszerű, de fontos külkereskedelmi árucikké is vált. A tea sikerét mutatja, hogy ebben a korban egyre több irodalmi alkotás témájává vált. A 8. században keletkezett az első átfogó mű magáról a teáról is *Teáskönyv (Chajing)* címmel, amely Tokaji Zsolt fordításában magyarul is olvasható. A könyv írója, Lu Yu tíz fejezetben foglalja össze mindazt, amit tudni kell a teanövény termesztéséről, a levelek osztályozásáról, az ital elkészítéséről, a víz minőségéről és a teaiváshoz szükséges huszonnégy eszközhöz.

Teakalács, portea

Az idők folyamán nemcsak a teát fogyasztók köre változott, de a feldolgozás és fogyasztás módja is. A dokumentumok szerint egészen a 8. századig a tealeveleket gőzölték, majd különböző formákba (tégla, fészek, korong) összepréselték. Az így kapott téglateából (más néven préselt tea, teakalács, sajtolt tea stb.) az elkészítés során letörtek egy darabot, majd rizzsel, gyömbérrel, narancshéjjal, sóval, egyéb fűszerekkel, olykor vöröshagymával, tejjel főzték össze. Bár már Lu Yu is elítéli a tea ilyenfajta ízesítését,

2007. október 18.

Az ELTE Konfuciusz Intézet hagyományos kínai teabemutatója a Huawei Technológiai Hungary Kft. és a Vodafone Magyarország Zrt. közös sajtótájékoztatóján.

a préselt tea továbbra is fennmaradt, sőt fizetőeszközként is használták egészen a 20. század elejéig. A 9–14. század között a portea használata került előtérbe. A leveleket rövid ideig gőzölték, majd szárítás után kőmalomban porrá törték. A porra forró vizet öntöttek, majd egy bambuszából készült seprőcskével felhabosították.

A tea íze

A ma ismert teakészítési mód, a leveles tea forrázása a 15. század után alakult ki. Az előző korok fűszeres teáival ellentétben ekkorra vált elterjedté, hogy az emberek a tea természetes aromáját ízlelgették. Lassan külön kultusza alakult ki a teaházaknak, amelyek egyre népszerűbbek lettek, és máig meghatározó szinterei maradtak a kínai társadalmi életnek.

Tóth Andrea Judit

A hagyományos és a modern wushu

Talán nincs olyan megnyilvánulása a hagyományos kínai kultúrának, amely hazánkban népszerűbb lenne, mint a harcművészet. Több tízezer igazolt sportoló úzi valamelyik kínai harcművészeti ágat, a modern küzdelmi formáktól a lágyabb, elsősorban egészségmegőrzést szolgáló technikákig.

A *wushu* legalapvetőbb jelentésében a kínai harcművészetek összességét jelöli. Ez a fogalom csak az utóbbi időkben vált ismertté, sokaknak valószínűleg a kung-fu (hivatalos átírásban: *gongfu*) elnevezés sokkal ismerősebbnek hangzik. A *wushu*, illetve a kung-fu egyaránt jelenti a hagyományos és modern kínai harcművészeteket, a külső és belső irányzatokat, a pusztakezes és a fegyveres formákat.

Belső és külső, északi és déli iskolák

Az évszázadok során rengeteg irányzat, és azokon belül még több iskola jött létre. A harcművészeti iskolákat több szempont szerint szokás felosztani. Beszélhetünk külső és belső, északi és déli, valamint hagyományos és modern irányzatokról. A leggya-

koribb a külső és belső iskolák szerinti megkülönböztetés. A külső iskolák közé tartozik többek között a hosszú ököl, a déli ököl, a déli imádkozó sáska, a majom stílus stb. A belső stílusok közé tartozik például a *taijiquan*, a *xingyi quan* és a *bagua zhang*.

A még a mai napig is létező hagyományos kung-fu iskolákban egyaránt tanítanak formagyakorlatokat, harci alkalmazásokat és küzdelmet. A modern iskolákban a formagyakorlatok és a küzdelem gyakorlása különvált, az előbbi a modern *wushu* keretében tanulható, az utóbbi pedig az ún. *sanda*, vagy magyarul kínai boksztól épülő iskolákban.

Az utóbbi években a már Kínán kívül is egyre ismertebbé váló modern *wushu* sokban eltér a hagyományos iskoláktól, ugyanis egyszerűbb elemek mellett tartalmaz sok, nehezen elsajátítható akrobatikusabb elemet is, ami miatt gyakran harcművészeti tornának szokás nevezni.

Harcos szerzetesek

Az elsősorban kínai harcművészeti filmekből, dokumentumfilmekből, bemutatókból a leginkább ismert kínai harcművészeti irányzat a Shaolin kung-fu, amelynek kialakulásához sok legenda fűződik – ezek valóságalapja a történelem homályába vész. Kevesen tudják azonban, hogy a manapság harcos szerzeteseknek nevezett Shaolin papok első generációja – akiket először lehetett látni bemutatókon – körülbelül 22 éve kezdte meg gyakor-

lását a Shaolin mesterek vezetésével. (Harcos szerzetesnek azokat nevezzük, akik nem válnak felszentelt buddhista papokká, és akikre, amíg a templomban

tartózkodnak, sokkal kevesebb szabály és előírás vonatkozik, mint felszentelt társaikra. A templomból kilépve pedig lényegében szabad emberek, akik a Shaolin templom szellemének megfelelően oktatnak.) Akkor mindössze 25 gyerek került a templom falai közé, képességeiket több fordulóban alaposan felmérve 800 jelentkező közül válogatták ki őket. A nehéz bekerülés után pedig hosszú éveken át igen kemény edzéseken jutottak el arra a szintre, amelynek eredményét mi ma bemutatókon csodálhatjuk. Ők voltak azok a harcos szerzetesek, akik felcseperedve és a templomot elhagyva elsőként szórták szét a világban, hogy a Shaolin kung-fut oktassák világszerte az őket lelkesen fogadó tanítványoknak.

Szojka Éva Szilvia

Mongolok a kínai trónon

A belső-ázsiai pusztákon élő nomádok számára az évszázadok során mindig Kína volt a gazdagság jelképe és hódításaik legfőbb célpontja. Többször betörték a kínai területekre, időlegesen kisebb-nagyobb győzelmeket is arattak a gazdag szomszéd felett. Néha ez a győzelem lehetőséget adott arra, hogy a nomádok kínai mintára uralkodói dinasztiákat hozzanak létre.

Nem volt ez másként a XIII. század elején létrejött mongol állam idején sem. Dzsingisz, akit 1206-ban minden mongolok kánjának választottak, néhány évvel később már az Észak-Kínában uralkodó tangut és dzsürcsi államok ellen fordult. A csaknem három évtizedig tartó folyamatos harcok következtében Kína északi része mongol fennhatóság alá került, ami megfelelő alapot nyújtott a gazdag Dél későbbi elfoglalásához is.

Eltérő értékelés

Erről a korszakról másként emlékeznek a kínai források, és másként a mongol történeti munkák. A mongolok természetesen legfényesebb győzelmeik között tartják számon Kína elfoglalását, hiszen a mongol birodalom ebben a korszak-

Dzsingisz kán
(Temüdzsin)

ban érte el legnagyobb kiterjedését. A kínai, illetve a nyugati hódításoknak köszönhetően olyan birodalom jött létre, mely sem korábban, sem azóta nem volt a világtörténelemben. A kínaiak természetesen az idegen hódítás és elnyomás időszakaként élték meg ezt a korszakot.

Kubiláj, a nagykán

A kínai trónon uralkodó mongol Yuan-dinasztia megalapítása Kubiláj kán nevéhez fűződik, aki Dzsingisz unokájaként 1260-ban szerezte meg a mongol nagykáni trónt. Kubiláj már az 1250-es években a kínai Song-dinasztia elleni támadások vezetője volt, s 1259-ben Möngke nagykán halálakor is ezen a területen tartózkodott. Követői itt választották meg minden mongolok kánjának, ám mivel a döntést sokan illegitimnek tartották, rövid testvérharc után csak 1263-ban szilárdult meg véglegesen Kubiláj hatalma.

A nagykán már uralma kezdetén is szívesen tartózkodott a kínai területeken, s a mongol nagykáni pozíció lehetőségét adott számára ahhoz, hogy nagy álmát beteljesítve a mongolok hatalmát egész Kínára kiterjessze. 1271-ben kínai mintára saját dinasztiát alapított, amely a Yuan („Kezdet”) nevet kapta. Közben tovább folytatta hódításait Dél-Kínában, s 1279-re sikerült megsemmisítenie az ottani Song-dinasztiát. Ezzel a Yuan lett az első olyan nem kínai eredetű dinasztia, mely képes volt hatalmát egész Kínára kiterjeszteni.

Kubiláj, a császár

Kubiláj erősen központosított hatalmat épített ki, mely leginkább származási alapon szerveződött. A mongol uralkodói réteg rátelepedett a kínai közigazgatási rendszerre, mongolok, és nem *han* kínaiak kerültek a fontosabb pozíciókba, így a *hanok* jelentős elnyomás alatt éltek. Jórészt ennek köszönhető a Yuan-kor negatív értékelése.

Ugyanakkor tagadhatatlan, hogy Kubiláj számos pozitív lépést is tett. A kereskedelem és az áruszállítás megkönnyítése érdekében újjáépítette a Nagy-

csatornát, fejlesztette az úthálózatot, a postaszolgálatot. Felépítette és székhelyévé tette Dadut, a mai Pekinget – ekkor lett a város először egész Kína fővárosa. Közkórházakat és magtárakat építtetett, melyek tartalékait inséges időkben szétosztották az éhezők között. Uralkodása alatt kétszer is papírpénzt bocsátottak ki, igaz, a dinasztia hatalmának gyengülésekor ez gyorsan elértéktelenedett.

Udvara a kultúra központja volt. Találunk itt konfucianus bölcseket éppúgy, mint taoista papokat, buddhista lámákat, sőt nesztorianus keresztényeket és muszlimokat is. Kubiláj alatt a tibeti sza-szka-pa rend vezetője, Phagszpa láma a császár legfőbb tanácsadójaként jelentős befolyásra tett szert.

Az utódok

A Yuan-dinasztia fénykora az alapító uralkodásának időszaka volt. Hatalmát nem tudta kiszemelt utódjára, fiára, Csicsi hercegre örökíteni, mivel ő 1285-ben életét vesztette, így Kubiláj unokája, Temür követte (1294–1307), aki nagyapja méltó utódjának bizonyult. Halála után azonban a mongolok hatalma gyorsan meggyengült, belharcok törtek ki közöttük, s a kínaiak felkelések sorát indították ellenük. Az utolsó mongol császár 1368-ban menekült el Kínából, s helyére Zhu Yuanzhang, a Ming-dinasztia megalapítója lépett.

Szilágyi Zsolt

Táncoló Peking

A nyolcas a kínai hagyományok szerint különösen szerencsés számnak számít, így nem véletlen, hogy a világ legnagyobb sporteseményének megnyitója pontban a 2008. év 8. havának 8-ik napján, 8 óra 8 perc 8 másodperckor fog kezdődni. Reméljük, az időpont a magyar sportolóknak is szerencsét hoz. Hogy a versenyzők sikere nem a házigazdák előkészületein fog múlni, az biztos.

Kína már régóta vágyott arra, hogy az elmúlt évtizedekben elért látványos eredményeit, modernizációja sikereit a külvilágnak is megmutassa. Erre kínál remek alkalmat a 2008-as olimpia, melyet a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagjai elsőprő többséggel ítéltek a kínai fővárosnak. A vendéglátók óriási erőfeszítéseket tettek és tesznek, hogy az ideai olimpia sikeres és emlékezetes legyen.

Helyszínek

A 29. nyári olimpiai játékok fő helyszíne természetesen Peking, de néhány más város is bekapcsolódik az eseménysorozatba. A vitorlásversenyt a tengerparti Qingdaóban tartják, a futballselejtezőket pedig a legjobb első osztályú focicsapatoknak otthont adó városokban, Tianjinben, Shanghaiban, Qinhuangdaóban és Shenyangban. A lovas számokat – a lóversenyért rajongó hongkongiak öröme – a Kínához egy évtizede visszatért brit gyarmaton rendezik.

Pekingben a már meglévő létesítmények mellett 12 vadonatúj sportcsarnokot, stadiont, uszodát építettek. Ezek többségükben a modern építészet remekművei. Különösen a „Madárfészek” (hivatalos nevén: Nemzeti Stadion) és a „Vízkočka” (Nemzeti Vízisport Központ, más néven [H₂O]³) kiemelkedő alkotások, amelyeknek az egész világ a csodájára jár.

A játékok megrendezésére Kína 2 milliárd dollárt költ, s ezzel az athéni olimpia költségvetése alatt marad. Több mint 40 milliárd dollárt költöttek azonban Peking teljes átformálására, nagyszabású infrastrukturális beruházásokra: a meglévő négy mellé még hét metróvonalat építettek, több száz kilométernyi új út épült, több ezer új busz állt szolgálatba, a pekingi repülőtér pedig átadták a világ legnagyobb terminálját. A jó időjárás biztosítása érdekében Peking körül világújdonságnak számító rendszert építettek ki, amely a remények szerint képes az eső távoltartására.

Pecsétírás, jádekorong

Az olimpia hivatalos emblémájának neve: „Táncoló Peking”. Az embléma felső része egy hagyományos kínai pecsétlenyomatot idéz, ebben a „főváros” jelentésű *jing* írásjegy kalligrafikus változata látható, amely egyben egy kitárt karú táncoló figura is. Alatta a „Beijing 2008” felirat és az öt karika látható. Az emblémát uraló vörös Kínában hagyományosan a szerencse színe.

Az olimpia kabalafigurája az öt *fuwa*, vagyis „szerencsebaba”. Nevük Beibei, Jingjing, Huanhuan, Yingying és Nini, nevük szótagjai összeolvasva azonos kiejtésűek a *Beijing huanying ni*, vagyis „Peking üdvözlí Önt!” mondattal. Az öt baba mindegyike megfelel a hagyományos öt elem egyikének, valamint az öt olimpiai karikának. Négyük egy-egy állat stilizált változata (hal, óriáspanda, tibeti antilop, fecske), míg Huanhuan az olimpiai lángot jeleníti meg.

A 35 olimpiai sportágit 35 olyan szimbólum jelöli, amely képileg az adott sportágra utal, de emlékeztet az ősi kínai pecsétírásra is. Az olimpiai fáklya – amely egy összecsavart kínai papírtekerésre hasonlít – szintén az ősi kínai kultúrára utal, csakúgy, mint az érmek: ezek a kínai ősi- és ókorban népszerű *bi* nevű jádekorongot mintázzák. Az olimpia jelmondata: „Egy világ – egy álom” – e mondatot 210 ezer beküldött ötlet közül választottak ki.

Esélyek

Az olimpia 302 eseményén körülbelül 10500 sportoló vesz részt. Ami a nemzetek versenyét illeti, a játékok fő esélyese Kína. A kínaiak Atlantában negyedikok, Sydney-ben harmadikok, Athénban már másodikok lettek az éremtáblázaton, s ez utóbbi olimpián csak négy arannyal maradtak le az amerikaiak mögött. Sokan csodálkoznának, ha az idén nem a házigazdák végeznének az élen.

Salát Gergely

Peking a lángot várja

Az olimpiai készülődés lassan célegyenesébe ér. Nincs pekingi, aki ne érezné az utolsó hónapok vibráló izgalmát. Olyan ez, mint annak a súlyemelőnek a lelki felfokozottsága, aki a versenypódiumra lép. Figyelme most belső érzéseire irányul, minden idegével testére és a gyakorlat végrehajtására koncentrálna. Krétaporos kézzel a súlyok felé hajol. Ez a régen várt pillanat most csak az övé, hogy megmutathassa tudását, erejét és fegyelmezettségét, s egy lendülettel kitartsa a legnehezebb súlyt, mint hosszú felkészülésének bizonyítékát.

Nini

Peking az elmúlt hét esztendőben ropant méretű súlyokat mozgatott meg fizikai és szellemi értelemben egyaránt. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság 2001-es moszkvai döntése után, mely a kínai fővárosnak ítélte a XXIX. Nyári Olimpiai Játékok rendezését, megkezdődtek az építkezések, hogy a város minél otthonosabb környezetet nyújthasson a sportolók és szurkolóik számára. Az egyébként is gyorsan növekvő Peking pulzusa szaporább lett, fejlődése új lendületet kapott, mintha átvett volna valamit Shenzhen és a déli titánok dinamizmusából, Shanghai ritmusából. Szimbolikusan is új utakat épített,

Huanhuan

melyek mint a koszorúerek, lüktetve vitték a város mind mélyebb szöveteibe a változást. „Hihetetlen, milyen mértékű modernizáción ment keresztül Peking a hat esztendővel ezelőtti állapothoz képest, amikor legutóbb láttam! – vallja nekünk Li, aki másfél évtizede Magyarországon él, de a holdújévre hazautazott megcsodálni az olimpiára készülődő szülővárosát. – Ez a város nemcsak megszépült, de látványosságai is megsokasodtak. Önmagában a nyári játékok gigantikus létesítményeinek bemutatása külön útikönyvet tölthetne meg” – teszi hozzá.

Sokan mondják, Peking a szemünk előtt virágzik fel: vasút- és metróhálózata folyamatosan bővül, akárcsak légikikötője, amely nemrég új, gigászi léptékű várócsarnokkal gazdagodott,

s egyre magasabb színvonalú szállodái is gombamód nőnek ki a földből. A városrendezők sűrű erdősávot telepítettek északi határaitra, hogy megkíméljék a centrum és az olimpiai falu levegőjét a sivatagok felől érkező porviharoktól. Már évekkel ezelőtt elkezdtek kiköltöztetni a központból az erősen légszennyező ipari létesítményeket, a csillogó modern épületek közé pedig igyekeznek minél több fás, pázsitos területet ültetni.

Olasz turisták fényképezkednek az Ég Templomának épületegyüttesénél.

Jingjing

A felújított Tiantan

Yingying

se előtt, az újonnan restaurált csarnok kapujában. „Ez a lakkozás még friss” – kocogtatják hangosan viccelődve a festéseket. Igazuk van. Aki most készíti fényképeket a pekingi műemlékeknél, annak képei színesebbek lesznek, mint valaha. Több ezer restaurátor és szakember dolgozik folyamatosan azon, hogy Peking kulturális ereklyéi és világörökségének remekei újjászülessenek. Ha alkalmunk adódik, látogassunk el a Tiantan fenséges kertrendszerébe, ahol közelről is szemügyre vehetjük, milyen aprólékos munkát igényel minden egyes épület helyreállítása. Pusztán a Jó Aratás csarnokának gerendázatát több millió ecsetvonással díszítették újra, faragásait számos helyen kicserélték, azt pedig még csak megbecsülni se tudjuk, hány kilogramm nemesfémet használhattak fel az aranyozásokhoz. A teljes felújítási program a Nagy Faltól a Tiltott Városig sok száz műemléket érint. Megújult a Nyári Palota, a Konfuciusz

Beibei

templom, renoválják a Harang- és a Dob-torony épületeit. A házigazdák gondoskodnak a turisták szakszerű kalauzolásáról is, szinte minden jelentős műemléknél felkészült idegenvezetők fogadják a látogatókat.

A számtalan nevezetességet látva joggal merülhet fel a kérdés: Mégis, mi az, amit „kötelező jelleggel” meg kell tekintenünk a kínai fővárosban? „Aki a régi Pekinget szeretné valamennyire megismerni, az mindenképpen látogasson el a hutongokba – tanácsolja középkorú taxisofőrünk készséggel. Egyórányi séta a sikátoros utcácskái többet megmutat az antik Pekingből, mint akárhány tudományos esszé. A megőrzött óvárosi atmoszféra, az életterek közelségének intimitása, az udvarházak, piacok és kifőzdék hangulata mind-mind maradandó élményt fognak nyújtani.

Eljátszhatunk a gondolattal: ha egyszer szembetalálkozna a régi és az új Peking, vajon számon kérné-e fejlődésében az Őreg a Fiatalt? Vajon

megdorgálná-e azért, hogy öltözete lazább szabású, lezserebb, életmódja nagyvilági lett? Hogy messzi országokból fogad magához mestereket saját épülésére? Vagy talán büszke lenne rá, hogy képes nagy álmokat szőni, világ-megváltó, nagy tetteket véghezvinni?

Jó időben a pekingi látkép elképzelhetetlen sárkányeregetés nélkül. Minket is invitálnak a lelkes eregetők – amint egy belvárosi parkba lépünk –, próbáljuk ki a szórakozás eme válfaját. A zsinór végén ezúttal nem a hagyományos motívumok egyike, hanem Huanhuan olimpiai kabalafigurája feszül az égnek. Alkalmi sárkányunk bevitortolázik az üzleti negyed épületei közé, felkapja a szél, oldalazva siklik végig a magas üvegpalaták tükrei között. Pekingben nyolcszáz ehhez hasonló park várja a kikapcsolódni vágyókat. Még a zsúfolt körgyűrűk karéjáról, a dugóba szorult autóból kitekintve is jól esik megpillantani a fás, cserjés ligeteket, melyek feloldják a beton szigorú rendjét, s ahová vissza tud húzódni a pekingi ember egy lélegzetvételnél időre. Szüksége is van rá, hogy kicsit megpihenjen, hétesztendőnyi megfeszített munkát tudhat maga mögött.

Közben Olümpiában Héra papnője már meggyújtotta az olimpiai fátylát. Peking a naptárat lapozgatva, ünnepi díszbe öltözve várja érkezését.

Szabó György

Beijing 2008

Rock a Nagy Fal alatt

Ha kínai zenére gondolunk, általában egzotikus, hagyományos hangszereken játszott pentaton dallamok jutnak eszünkbe. Esetleg, ha már jártunk Kínában, azok az édeskés „kantopop” és „mandopop” (kantoni, illetve mandarin nyelvjárásban énekelt) slágerek, amelyeket az áruházakban, járműveken, karaokebárokban, éttermekben mindenütt hallhatunk. Pedig Kínában élénk rockzenei élet is zajlik, pezsgő klubérettel, nagyszabású fesztiválokkal és jó néhány kifejezetten színvonalas együttessel.

Persze a jóképű fiatalemberek és csinos hölgyek által előadott szerelmes dalok jellemezte kínai könnyűzenei életben a rockzene meglehetősen perifériális helyzetben van. Az együttesek és rajongók néhány nagyvárosban koncentrálnak, a közönség zömét az egyetemi negyedek lakói teszik ki, s még a legismertebb zenészek is távol állnak tőle, hogy valódi sztárnak számítsanak.

Maga a rock szó is – amelyet a *yaogun* szóval, a rock 'n roll kifejezés tükröfordításával jelölnek – némileg mást jelent, mint nyugaton. Lényegében minden olyan zenét ide sorolnak, amelyben elektromos gitár és valódi dob is megszólal, s amelynek szövegvilága meghaladja az „Én szeretlek téged, te miért nem szeretsz engem?” szintjét.

Yaksa

A kezdetek

Mint oly sok más 20. századi mozgalom, a kínai rock is Pekingből indult, s ma is a főváros számít a központnak. Az 1970-es évek második feléig a könnyűzene minden formája ismeretlen volt Kínában. Az első – kínai fogalmak szerint – rockzenét játszó együttesek a pekingi hotelek bárjaiban tűntek fel 1980 körül, ezek jórészt nyugati slágerfeldolgozásokat játszottak. Ugyanakkor a növekvő számú külföldi diákság révén megjelentek, s másolatok másolataiban az egyetemeken terjedni kezdtek a nyugati együttesek lemezei. E zenék sok kínai fiatal számára teljesen új világot nyitottak meg. Ily módon ismerkedett meg Bob Dylan, John Denver, a Simon and Garfunkel és a Rolling Stones zenéjével Cui Jian is, aki nélkül a rock talán ma is ismeretlen fogalom lenne Kínában.

A kínai rock atyja

Cui Jian 1961-ben született Pekingben, egy koreai nemzetiségű zenész családban. Trombitálni tanult, s 1981-ben felvették a tekintélyes Pekingi Filharmonikusokhoz. Ekkoriban hallott először – csempészett lemezekeken – nyugati könnyűzenét. 1984-ben hat klasszikus zenész társával együtt együttest alakított (Qiheban, Seven Ply Board), amely pekingi szállodákban és bárókban játszott, s egy szirupos balladákat tartalmazó lemezt is kiadott.

Az áttörés 1985-ben következett be. Egy televíziós tehetségkutató műsorban az addig ismeretlen Cui Jian elénekelt legújabb szerzeményét, a *Yi wuo suo you* (Akinék semmije sincs) című számot, s a szokatlanul őszinte és nyers dal egy csapásra nemzedéki himnusszá vált. Cui Jian hamarosan kilépett a filharmonikusoktól, s új együttest alapított ADO néven – ennek basszusgitárosa egy Pekingben tanuló magyar diák, Kassai Balázs volt. 1987-ben jelent meg az első igazi Cui Jian-lemez, amely a *Xin*

Brain Failure

Changzheng lushang de yaogun (Rock n' roll az új Nagy Menetelés útján) címet viselte. Ez, ha zeneileg nem tartozik is a világ legjobb lemezei közé, a kínai városi underground kultúrában mérföldkőnek számít. A lemez dalait diákok ezrei játszották dobozgitárokra a kollégiumokban, s hatására sorra alakultak a kínai rockegyüttesek. 1991-ben és 1994-ben Cui Jian két újabb lemezt adott ki, amelyek nyugodtan mondhatók világszínvonalúnak. Ezeket Cui Jian – akit rajongói egyre inkább csak „Öreg Cui” néven emlegettek – teljesen egyedi stílust alakított ki, amelyben mesterien keverte a rock, a rap, a country és a hagyományos kínai népzene elemeit. Öreg Cui Ázsia-szerte ismertté vált, s többször meghívták turnézni az USA-ba és Európába is. Azóta még két lemezt kiadott, folyamatosan turnézik, fesztiválokat szervez, és mozgalmat indított az élő zene védelmében, a Kínában is terjedő playback zenélés ellen.

Az első nemzedék

A Cui Jian által megnyitott utat több más zenész követte. 1987-ben alakult meg a Heibao 黑豹 (Black Panther), amely a mai napig aktív, és igen népszerű. Ők afféle glam-rockot játszanak, hosszú, borzas hajjal, és viszonylag kevés eredeti vonással. Ebben az együttesben

kezdte pályafutását a kínai rockélet egyik meghatározó személyisége, Dou Wei. Dou igen sokoldalú zenész, különböző együtteseivel és szólókarrierje során változatos stílusokat vegyített, s elsősorban intellektuális, befelé forduló szövegeiről vált ismertté. Szintén a Heibaóból indult Ding Wu, az első kínai heavy metál együttes, a Tang chao (Tang Dynasty) énekes. Ez utóbbi, 1988-ban alakult formáció klasszikus dallamos metált játszik, s imidzse is az old school vonalat követi – hosszú haj, bőrkabát, motorok –, az ének stílusában azonban a hagyományos kínai opera elemei is megjelennek. A korszakból még két különc gitáros-énekes, He Yong és Zhang Chu nevét érdemes megjegyezni.

Az új nemzedékek

1993-ban megnyílt az első kínai rockiskola, a Beijing Midi Music School, ahol a zenélni vágyó fiatalok megismerkedhettek a blues és a rock alapjaival. A legismertebb kínai zenészek azóta is a Midiből kerülnek ki, s 1997 óta az iskola szervezi meg minden évben Pekingben Kína legnagyobb – több tízezres látogatottságú – rockfesztiválját (Midi Modern Music Festival).

Míg az első nemzedékre az önálló út, a sajátos kínai rockzene megteremtésének igénye volt jellemző, az 1990-es évek második felétől felerősödtek a külföldi hatások. Ekkor Kínában is elérhetővé váltak a legújabb nyugati lemezek, és sok külföldi együttes vette fel turnéprogramjába a kínai nagyvárosokat. Zenetörténeti jelentőségű esemény volt, amikor 2006-ban a Rolling Stones játszott Shanghaiban – a koncerten Cui Jian is fellépett, aki Jaggerékkal együtt énekelt el a Wild Horses című 1971-es slágert.

Az új nemzedékek tagjainak többsége már egy-egy nyugati irányzatot követ, s sokszor csak annyiban különbözik a külföldi előadótól, hogy dalai

kínai nyelvűek. Hogy csak pár példát említsünk: a Yecha (Yaksa) az amerikai típusú hardcore és metalcore vonalat követi; a katonai egyenruhában, vörös karszalaggal koncertező AK 47 electro-punk-hardcore-t játszik; egyfajta indie rockban utazik a Carsick Cars nevű trió, amely 2007-ben Bécsben és Prágában is fellépett a Sonic Youth előzenekaraként; a Naozhuo (Brain Failure) pedig punkzenében nyomul, annak minden külsőségével együtt.

Talán a legeredetibb együttes manapság az Ershou Meigui (Second Hand Rose). Bár külsőségekben is elég sajátosak (férfi énekesük rendszeresen hagyományos kínai női ruhában lép fel), igazi unikumnak a zenéjük számít: a kínai népzene elemeit – dallamait, hangszereit, éneklési módját – keverik a modern rockzenével, összetéveszthetetlen zenei világot hozva létre.

Ma már több száz együttes működik Kína-szerte, s nincs olyan ága a rockzenének, amelynek ne lenne jó néhány kínai követője. A kínai bandák egyre többet koncerteznek külföldön, és az sem számít már különlegesnek, ha egy nyugati trash vagy nu metal csapat

Kínába látogat. Mint oly sok más területen, Kína a rockzenében is egyre inkább bekapcsolódik a világ vérkeringésébe.

Ha belehallgatnánk

Magyarországon egyelőre nemigen lehet kínai lemezekhez hozzájutni, de az interneten keresztül lehetőségünk van belehallgatni a kínai együttesek felvételeibe. A nagy nemzetközi videómegosztó portálokra a rajongók számos klipet, koncertfelvételt feltettek a fent említett együttesektől, itt írjuk be a keresőbe az adott előadó angol nevét. Az együttesek többségének angol nyelvű honlapja vagy MySpace oldala is van, ezekről általában letölthető néhány szám. A kínai rock külföldi rajongói rendkívül gazdag tartalmú, angol nyelvű honlapot hoztak létre a www.rockinchina.com címen. Itt több száz együttesről, koncertről, fesztiválról találunk információkat, s az oldalról számos demó, illetve a tárggyal foglalkozó rádióműsor is letölthető.

Salát Gergely

Cui Jian

Új könyvek Kínáról

2008. április 24–27. között rendezik meg a Millenáris Parkban a XV. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivált, amelynek a díszvendége Kína lesz. Mintegy ötven kínai szerző által írt vagy Kínáról szóló könyv jelenik meg erre az alkalomra, ami példátlan a magyar könyvkiadás történetében.

A kiadók profiljuknak, érdeklődési körüknek megfelelően a legkülönbözőbb könyvekkel készülnek az alkalomra. Az új kiadványok között lesz útikönyv, képes album, egyetemi tankönyv, népszerűsítő munka, ponyva, sőt egy kínai sci-fi-összeállítás is. Természetesen a kínai szépirodalmi művek fordítása sem hiányozhat a kínálatból. Az alábbiakban az utóbbi kategóriába tartozó művekből szemezgetünk, a teljesség igénye nélkül.

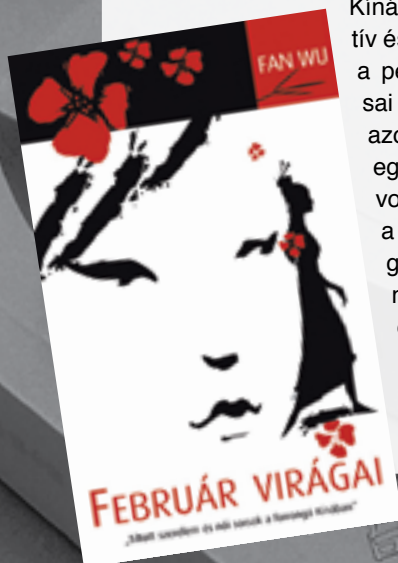
Fan Wu:

Február virágai (February Flowers)

Fordította: Zombory Klára. Ulpius-ház, 2008, 296 o., 2999 ft.

90-es évek eleje, Kanton... majd évekkel később... „Két lány, akiket összehozott a sors. Két nő, akiket elválasztott.” A regény Ming és Yan (Jen), két egymástól szinte teljesen különböző egyetemista lány barátságán keresztül enged betekintést a kor egyetemi életébe. Érinti a nemzetiségi politika kényes kérdéskörét, képet nyújt a gazdag, prosperáló tengerparti városok (Kanton) és különleges gazdasági övezetek (Shenzhen) vonzó világa és az elmaradott vidék (Yunnan) közötti különbségekről. Azaz színes leírását kapjuk a változások, a reformok útján járó

Kínának, ahol a régi és az új, a konzervatív és a lázadó, a hagyományos értékek és a pénz világának anomáliái és konfliktusai itatják át a mindennapokat. A két lány azonban csak a felszínen különbözik egymástól, valójában nagyon sok közös vonást lehet felfedezni bennük: kilógnak a sorból, lázadók a maguk módján, függetlenek, és mindkettőjükben egyaránt megtalálhatók a tradicionális és a modern értékek. Az Amerikába emigrált kínai szerzőnő, Fan Wu (Fan Vu) első, angolul írt könyve, a *Február virágai* lendületes és tartalmas olvasmány.

Jiang Rong:

Farkastotem (Lang tuteng)

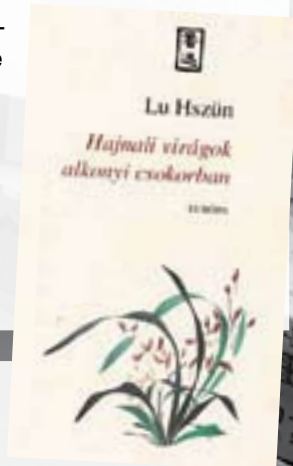
Fordította: Zombory Klára. Magvető, 2008, 688 o., 4490 ft.

Talán a legjelentősebb kínai mű, amely a fesztiválra megjelenik, Jiang Rong (Csiang Zsung) kínai eredetiből fordított regénye. Mi ez a könyv? Egy „tanult fiatal” élménybeszámolója a „kulturális forradalom” idejéből? Állatregény? Néprajzi tanulmány a mongolokról? Önkritika? Filozófia? Az utóbbi években a legnagyobb példányszámban eladott és a külföldi kiadásokért mindezidáig a legmagasabb szerzői jogdíjat „bezsebelő” kínai regény egyesíti mindezt. A könyv Chen Zhen (Csen Csen) – a tomboló vörösgárdistáktól zajos Pekingből önkéntesen a belső-mongol pusztára „menekülő” diák – szemszögéből mutatja be a pusztát és a nomád életforma végnapjait, a világot még egységben látó őslakosokat, azok mindennapjait, szokásait, hitét, létért való küzdelmeit, Chen Zhen mesterét, öreg Bilgét, akinek bölcsessége a farkasok, a puszták és a természet megfigyeléséből és megértéséből fakad. Izgalmas és szép történetben – Chen Zhen egy kisfarkas nevelésébe kezd, hogy jobban kiismerje a „farkastermészetet” és ezen keresztül a mongolokat – bontakozik ki a mongolok ősi farkastotemhite, a természet mindenkifeletti tisztelete és megóvása, valamint a farkasbirtka, „húsevő”-„fűevő”, nomád-letelepedett, kínai-mongol népek közötti természettől való különbségek és konfliktusok. Chen Zhen kísérlete a farkastartásra azonban minden igyekezete, emberfeletti erőfeszítése, jó szándéka és lelkesedése dacára csak kudarccal zárulhat, hiszen próbálkozása nélkülözi az alapot – a „puszták törvényeinek” nemcsak az ismeretét, de megértését is. Elgondolkodtató olvasmány, amely, mint egy segélykiáltás figyelmeztet korunk környezetet pusztító, fogyasztói szemléletének és életmódjának visszafordíthatatlan rombolásaira is. A könyv magyarul az angol kiadással egy időben jelenik meg.

Lu Xun:**Hajnali virágok alkonyi csokorban**
(*Chaohua xishi*)Fordította, a jegyzeteket és az utószót írta: Galla Endre.
Európa, 2008, 156 o., 2000 ft.

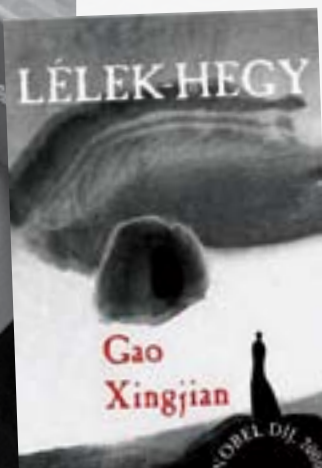
A huszadik század legnagyobb kínai írójának kesernyés-nosztalgikus hangulatú esszéit tartalmazza a kötet, amelyben az író, miközben éles hangú, bátor politikai írásai miatt éppen hajtóvadászat folyik ellene, a xiameni könyvtár csendjében visszaemlékezik gyermekkorának és ifjúkorának epizódjaira. A huszadik század eleji kínai élet számtalan furcsasága elevenedik meg az olvasó szeme előtt: azóta feledésbe merült műfajok, szokások, dalok, képek, metszetek és Lu Xun (Lu Hszün) íróecsetjére jellemző élénk színekkel és nagy szeretettel megrajzolt alakok sora. A kötetet az író életművének legjelesebb magyar kutatója, Galla Endre fordította kiváló stílusban, a kor eseményeit és az írói életművet megvilágító alapos jegyzetekkel.

Modern kínai elbeszélők.
Tanulmányok és fordítások
Galla Endre 80. születésnapjára
(*Sinológiai Műhely sorozat*)Szerkesztette Hamar Imre és Salát Gergely.
Balassi, 2007, 204 o., 2800 ft.

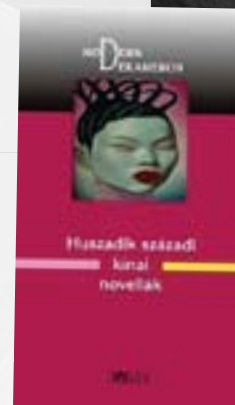
Bár már egy fél éve megjelent, a Modern kínai elbeszélők jól illik a könyvfesztivál témájához. Hasonlóan a Noran Kiadó alább ismertetett kötetéhez, ez a munka is a 20. századi kínai prózairodalomból kínál válogatást, a század első éveinek klasszikus nyelvezetű elbeszéléseitől egészen a kortárs szépprózáig. A válogatásban a korszak legnagyobb íróinak rövid írásai mellett kevésbé ismert szerzők novellái és esszéi is szerepelnek. A könyv átfogó képet ad a 20. századi kínai irodalom fejlődéséről, az egyes iskolákról, a különböző időszakok irodalmának központjában álló problémákról, s közvetve Kína egyik legviharosabb évszázadának történelméről, társadalmáról és kultúrájáról. A kötet különlegessége, hogy az egyes szerzőket és műveket a fordítók által írt hosszabb-rövidebb tanulmányok mutatják be, megkönnyítve az olvasó számára a szövegek értelmezését.

Gao Xingjian:**Lélek-hegy**
(*Lingshan*)Fordította: Kiss Marcell. Noran,
2008, 604 o., 3899 ft.

A 2000. évben irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett mű nyolcvanegy fejezetből áll, mint Laozi műve, *Az Út és Erény könyve*, de nem olyan tömör és szűkszavú, mert regény, mégpedig modern regény. Egy középkorú férfi elindul Kína belsejébe, hogy megmássza a Lingshant, a Lélek-hegyet. Útközben nagyon különféle emberekkel találkozik, akik mind elmondják neki, ami a szívüket nyomja, vagy ami megrázta, cselekvésre készítette őket. Szerelmek és csalódások kísérik útját, mely nemcsak külső utazás, hanem zarándoklat a lélek hegyére, azaz a lélek mélyére. Olykor régi, egzotikus szokásokat idéz fel, régen elfeledett történeteket jelenít meg. Gao Xingjian (Kao Hszing-csien) mesterien bánik a nyelvvel, ez segíti az olvasót, hogy az elbeszélések és kalandok kusza áradatában eligazodhasson.

Huszadik századi kínai novellák
(*Modern Dekameron sorozat*)Válogatta és szerkesztette: Kalmár Éva. Noran,
2008, 496 o., 3899 ft.

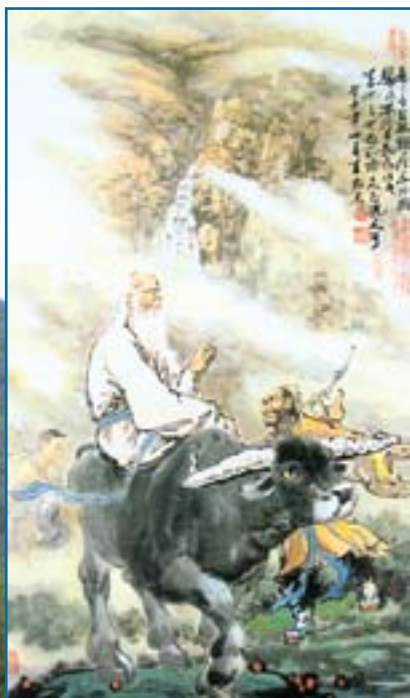
A kötet huszonnyolc novellája átfogja az egész múlt századi kínai irodalmat: Su Mashu 1916-ban írott szerelmi történetével kezdődik, az utolsó novella pedig Ma Yuan 90-es évekbeli avantgárd elbeszélése, a Kóbor lélek. A sokszínűség a kötet legjellemzőbb vonása: realista stílusú műveket és fantáziavilágban játszódókat, komor, megrázó történeteket és vidáman gunyoros históriákat egyaránt találhat benne az olvasó. Szerepelnek a kínai irodalom század eleji megújításának nagy alakjai: Lu Xun, Shen Congwen, Lao She; a közelmúlt jeles írói: Su Li, Duanmu Hongliang; taiwaniak, hongkongiak, a Franciaországban élő Gao Xingjian; a hetvenes évek végének lázadó: Bei Dao, A Cheng; és az avantgárd irodalom képviselői, mint Yu Hua és Su Tong. A kötet novelláit (egyetlen hongkongi mű kivételével) mind kínaiából fordították a magyar sinológia legidősebb, középső és legifjabb nemzedékének tagjai: Csongor Barnabás, Kalmár Éva, Kiss Marcell, Madaras-Takács Réka, Major Kornélia, Mészáros Vilma, Pap Melinda, Polonyi Péter, Salát Gergely és Zombory Klára.

Laozi, a taoizmus atyja

A kínai gondolkodást meghatározó filozófiai iskolák közül az egyik legfontosabb – a konfucianizmus mellett – a taoizmus volt. Az iskola alapítójának Laozit tartják, aki mind a mai napig nagy tiszteletnek örvend nemcsak Kínában, de a világ többi részén is.

Laozi (Lao-ce), vagyis az „Öreg mester” életéről roppant keveset tudunk, egyetlen fennmaradt életrajzát *A történetíró feljegyzései (Shiji)* című munka tartalmazza, amely jó pár évszázaddal a mester állítólagos nyugatra távozása után keletkezett. E szerint Li Dannak hívták, Chu államban született, s könyvtárosi tisztséget töltött be a Zhou udvarban. Konfuciusz idősebb kortársaként szokták emlegetni, akitől a hagyomány szerint egy alkalommal maga Konfuciusz is tanácsokat kért a szertartásokra vonatkozóan. A neki tulajdonítható művet, *Az Út és Erény könyvét (Daodejing, Tao Te king)*, terjedelmére utalva nevezik még *Ötezer szavas klasszikusnak* is.

A könyv 81 rövid fejezetből, avagy versszakból áll, melyet két részre szokás felosztani. Az *Út könyve* teszi ki az első 37 fejezetet, majd ezt követi az *Erény könyvének* 44 fejezete. Maga a mű szinte bizonyosan Laozi koránál később keletkezett, s akadnak olyan szövegváltozatok is, melyekben a két könyv sorrendje fel van cserélve. A mű születéséről szóló legenda szerint Laozi egy bivaly hátán nyugatra távozott, s csak egy Yin Xi nevű határőr unszolására foglalta írásba tanításait. Laozi történeti személy volt, ám a későbbi korokban életéhez számtalan legendás történetet fűztek. Alakjában a *dao* (tao), az „út” tökéletes megtestesülését tisztelték, s a népi vallásosságban, Laojun (Lao úr) néven, isteni rangra emelték, s szertartásokat mutattak be tiszteletére.

Az Út és Erény könyve a kínai filozófia és irodalom vitathatatlanul legközismertebb alkotása, mely egyben egyike a világ legtöbb nyelvre lefordított műveinek. Népszerűségének legfőbb oka, hogy mindvégig titokzatos, többértelmű nyelvezetben íródott, s rövid, tömör fejezetei rendkívül erőteljesek, közmondászerűen egyszerűek, mégis misztikus és megfejthetetlen szuggesztíóval hatnak.

A műnek címet, s egy vallásnak nevet adó *dao* a világ alapvető eleme, mely mindennek az eredete és végpontja, a tökéletes egység megnyilvánulása. Mindenben jelen van, soha sem változik, mégis mindent megváltoztat, passzív, ám mégis minden belőle származik. A bölcs feladata nem más, minthogy teljes belső természetét ehhez a *daó*hoz igazítsa. Az első részt képező *Dao könyve* magá-

val a *daó*val foglalkozik, s megpróbálja körülírni annak körülírhatatlan természetét. Az *Erény könyve* pedig inkább azt taglalja, hogy ez miképpen alkalmazható, alkalmazandó magára a társadalomra nézve.

A Laozi által leírt uralkodó nem szigorú rendeletekkel, büntetésekkel vagy jutalmakkal kormányoz. A társadalom számára elengedhetetlen jó kormányzás a *dao* által elérhető erény révén történik. Az ideális uralkodó a nem-cselekvés által uralkodik. Ez semmiképpen sem passzivitást jelent, sokkal inkább az erény erejével összhangban lévő cselekvést, az eredendő, gyermeki természetbe való agresszív és határozott beavatkozás elvetését. A *dao* legfőbb jellemzői a lágyág, a nőieség, a spontaneitás, az üresség.

Laozi tanítása és a taoizmus évezredek keresztül nagy hatással volt a kínai gondolkodásra. Az evilági kötelezettségekkel foglalkozó konfucianizmussal szemben a taoizmusban az emberek befelé fordulhattak, s belső világukat fejleszthették. Éppen ezért a két tanítás a gyakorlatban nem állt élesen szemben egymással: a taoista klasszikusokat a konfucianus írástudók is jól ismerték, s hivatali feladataik elvégzése után gyakran Laozi tanait tanulmányozták.

Nagy Márton

Konfuciusz-kvíz

A Konfuciusz Krónika vetélkedőt hirdet olvasói számára. A feladat egyszerű: az alábbi tíz, Kínával kapcsolatos kérdésre kell válaszolni, s a megfejtéseket e-mailben vagy postai úton eljuttatni az ELTE Konfuciusz Intézethez 2008. szeptember 1-ig. A válaszok megtalálhatók a Konfuciusz Krónika jelen számának cikkeiben.

1. A világon hány Konfuciusz Intézet kapta meg 2007-ben a „Kiváló Konfuciusz Intézet” címet?
a. 5
b. 10
c. 15
d. 20

2. Ki volt az első kínai rockzenész?
a. He Yong
b. Cui Jian
c. Lao Wu
d. Jay Chou

3. Melyik település volt a központja a holdújévi képek előállításának a 19. században?
a. Yangliuqing
b. Zhangjiakou
c. Shanghai
d. Guangzhou

4. Mi a címe Lu Yu híres klasszikus könyvének?
a. Az Út és Erény könyve
b. Nyolc utazás Yongzhouban
c. A vörös szoba álma
d. Teáskönyv

5. Melyik mongol kán foglalta el Kínát és alapított kínai nevű dinasztiát?
a. Kubiláj
b. Dzsingisz
c. Batu
d. Vati

6. Hol rendezik meg a 2008-as nyári olimpia lovas szárait?
a. Peking
b. Hongkong
c. Tianjin
d. Shenyang

7. Melyik tartozik a „külső” harcművészeti iskolák közé?
a. taijiquan
b. déli imádkozó sáska
c. baguazhang
d. xingyi quan

8. Melyik volt az utóbbi években a legnagyobb szépirodalmi könyvsiker Kínában?
a. Han Shaogong: *Papapa*
b. Qiu Xiaolong: *Egy vörös hősnő halála*
c. Jiang Rong: *Farkastotem*
d. Yu Hua: *Tizennyolc évesen útnak indultam*

9. Mi a pekingi olimpia hivatalos emblémájának neve?
a. Beijing 2008
b. Találkozzunk Pekingben!
c. Sport és álom
d. Táncoló Peking

10. Mi a pekingi Nemzeti Stadion nem hivatalos neve?
a. A Katlan
b. Üvegcsiga
c. Madárfészek
d. Mosdótál

A megfejtéseket e-mailen a media@konfuciuszintezet.hu, postán az ELTE Konfuciusz Intézet, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16. címre várjuk, 2008. szeptember 1-ig. A helyes megfejtést beküldők között értékes könyvnyereményeket sorsolunk ki. Kérjük a beküldőket, hogy nevük és e-mail címük mellett postacímüket is adják meg, hogy a nyereményt postázni tudjuk. Az ELTE Konfuciusz Intézet a személyes adatokat bizalmasan kezeli, azokat harmadik félnek nem adja ki.

KÍNAI NYELVTANFOLYAMOK AZ ELTE KONFUCIUSZ INTÉZETBEN

Az ELTE Konfuciusz Intézet azzal a céllal alakult 2006 decemberében, hogy minden érdeklődő számára lehetőséget teremtsen a kínai nyelv megtanulására. A kínai a legtöbbek által anyanyelvként beszélt nyelv a világon, s a nyelvtanulók körében is egyre népszerűbb: jelenleg 40 millióan tanulják idegen nyelvként, de ez a szám becslések szerint 2010-re 100 millióra fog növekedni.

Ha kínaiul szeretne tanulni, válasszon minket,

- mert az órákat kínai anyanyelvű vagy Kínában képzett magyar anyanyelvű tanárok tartják;
- mert a legmodernebb – nemzetközileg tesztelt és bevált – multimédiás tananyagokat használjuk;
- mert órabeosztásunk rugalmas, a diákok igényeihez alkalmazkodik;
- mert nálunk magánórákat is vehet;
- mert az ELTE Konfuciusz Intézetben tanulhat kínaiul a legkedvezőbb feltételek mellett;
- mert ez egy hosszú távra szóló befektetés;
- mert a kínai nyelv nem is olyan nehéz...

Intézetünk rendszeresen indít különböző szintű nyelvtanfolyamokat, nemcsak magánszemélyeknek, hanem cégeknek is.

Nyelvtanfolyamainkra
a beiratkozás folyamatos.

Jelentkezés:

- személyesen: az ELTE Konfuciusz Intézetben (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F I. 16.)
- telefonon: a 06-1-411-65-97 számon (H-Cs: 8.30–13.00, 14.00–16.00; P: 8.30–14.00)
- interneten: a www.konfuciuszintezet.hu honlapon.

